

Tillgängligheten i Jomala apotek i Maxinge

Datum: 4 mars 2025 **Tid:** kl. 11 **Plats:** HandiCampen, Skarpansvägen 30 i Mariehamn

Deltagare på plats:

Erika Elfsberg, Funktionsrätt Åland
Filip Azam tillgänglighetskonsult/Arkaden arkitektkontor
Alexandra Gamba, Reseda
Linda Wideman-Törnvall, Ålands hörsselförening
Catrin Schönberg, Vårt Hjärta
Katrina Böling, Ålands reumaförening
Linda Liljendahl, Ålands neurologiska förening

Deltagare på distans:

Björn Lindfors, Ålands synskadade

Funktionsrätt Åland kontaktade apotekare André Eriksson som ska driva nya *Jomala apotek* i Maxinge. Förbundets tillgänglighetsgrupp erbjöd hjälp med att se över tillgängligheten i det nya apoteket.

Tillgänglighetsgruppen består av representanter från Funktionsrätt Åland och dess medlemsföreningar. Gruppen gör inventeringar utifrån ett erfarenhetsperspektiv. Gruppen har ett brett perspektiv där fysiska, sensoriska samt psykiska funktionsnedsättningar beaktas och vilka anpassningar som behövs för att det som inventeras ska vara tillgängligt för alla. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ligger till grund för gruppens arbete.

Gruppen höll ett internt möte den 4 mars på Funktionsrätt Ålands kansli HandiCampen där medlemmarna i gruppen gick genom ritningar över hur apoteket ska utformas. Det fanns inte i detta läge detaljritningar över materialval, färgsättning med mera.

Vägen till apoteket

Apoteket blir beläget i den butikslokal där *Musti ja Mirri* nu har sin försäljning, de flyttar istället till den tillbyggnad som färdigställs under våren. Planerat öppnande av Jomala apotek är i juni 2025.

Butikslokalen kommer man till från den norra ingången till Maxinge och lokalen är den första på höger sida. Direkt utanför ingången finns parkeringsplatser för de med särskilt tillstånd. Hela Maxinge är i ett plan och vägen till butiken är utan ramp eller trösklar. Den stora entréingången har självöppnande dörrar, butikslokalens dörrar står öppna under öppethållningstiderna.

Allmänna toaletter finns vid Sparhallen, i andra änden av gallerian.

Gruppens synpunkter:

- Gruppen påpekar att parkeringsplatserna för dem med särskilt tillstånd är tillräckligt nära ingången, men att de bör utökas. Parkeringsplatser för de med tillstånd ska räcka till alla som besöker Maxinge. Apotek har en större andel kunder som är äldre eller har funktionsnedsättningar och det finns risk att parkeringsplatserna inte räcker till. Det ligger i Jomala apoteks intresse att antalet parkeringsplatser utökas, vilket bör framföras till Maxinges ledning.
- Det är lång väg till den offentliga toaletten för apotekets kunder. Funktionsrätt Åland har tagit emot synpunkter på att toalett även borde finnas i Maxinges norra del och det understöds av tillgänglighetsgruppen. Detta kommer vi att framföra till ledningen för Maxinge.
-

Lokalens utformning

Gruppen tog del av en ritning över apoteket som visar placering av kassor, hyllplan med mera. Totalytan för lokalen är enligt ritningen 232,1 kvadratmeter. Av den ytan är ungefär en tredjedel lager/personalutrymme. Direkt innanför entrén till lokalen är kassa samt hybridkassa placerad till vänster. I den främre delen av lokalen finns receptfria varor och dessa finns längs lokalens väggar samt även på fristående hyllor i mittgången. Längst in i butiken finns recepthanteringen som består av fem diskar för utlämning av receptbelagda mediciner.

Gruppens synpunkter:

- Om skalan på ritningen stämmer så kan gruppen se att gångarna mellan hyllorna är omkring 130 cm breda, vilket är minimum bredd för att en person med större rullstol ska få rum. Rekommendationen är även att det ska finnas en vändyta på 150 cm med jämna mellanrum. På ritningen ser det ut som att det kan bli trångt med rullstol. Detta gäller särskilt om det är många personer i lokalen och man behöver kunna mötas, eller om kunder har en större elrullstol. Gruppen rekommenderar att man ser över gångbredd och vändytor.
- På ritningen ser det ut som att stolar, där kunder väntar på receptutlämning, sticker ut på sidan av hyllorna. Detta kan innebära en snubbelrisk. Det verkar finnas ont om plats för alternativ att placera stolar, konstaterar gruppen, samtidigt som det är viktigt att det finns tillräckligt med stolar för de som väntar. Gruppen tipsar om att man eventuellt kunde ha bänkar för två personer istället för två stolar intill varandra.
- Gruppen påminner också om att det behöver finnas plats att vänta vid utlämningen av recept för dem som har rullstol.
- Det får gärna finnas någon stol som är högre. Det får även gärna finnas någon stol/sittyta nära ingången till butiken.

Övrigt

Här listas tillgänglighetsgruppens synpunkter på sådant som kan vara aktuellt för Jomala apotek att tänka på inför inredningen av butikslokalen.

Gruppens synpunkter på kassadiskar och kölapppssystem

- Vid receptutlämningen finns fem bås med stolar framför varje kassadisk. Det är bra att varje bås har stol eftersom kunder kan ha svårt att stå en längre stund. Det är också viktigt att tänka på att stolar lätt kan tas åt sidan om en kund använder rullstol.
- Kassadiskar kan gärna vara höj- och sänkbara för att på så sätt kunna anpassas till kundens behov.
- Hybridkassan bör även gå att använda för de med synnedsättning, exempelvis med ljud.
- Kölapppsystemet bör även kunna användas av personer med synnedsättning. Det får gärna ha ljud som meddelar vilket nummer som betjänas samt vilken kassa kunden ska gå till.
- Personal behöver vara lyhörd för att hjälpa personer med olika funktionsnedsättningar vid den receptfria kassan, vid hybridkassan samt vid receptutlämningen.
- Det är bra om käpphållare finns vid varje kassa.

Gruppens synpunkter på belysning, färgsättning och ledstråk

- Det underlättar för personer med synnedsättning om det finns punktbelysning på viktiga platser som exempelvis vid kölapppsystemet.
- Ledstråk från ingången till kassa samt kölapppsystemet underlättar också för personer med synnedsättning.
- Kontrasterande text på skyltar samt kontrastmarkering på sådant som sticker ut eller behöver vara synligt för kunderna är också viktigt.

Slutsatser

Tillgänglighetsgruppen tackar för intresset från Jomala apotek att lyssna till våra synpunkter. Vi uppskattar att man är mån om att skapa ett apotek som blir tillgängligt för alla.

Ritningen som gruppen har granskat ger endast en översiktlig bild av hur lokalen kommer att utformas. Gruppen har därför listat en rad rekommendationer baserat på det vi antar att kan vara aktuellt för ett apotek när det kommer till sådant som utformning, färgsättning med mera. Jomala apotek får gärna ta kontakt med oss på nytt för rekommendationer om eventuella designval längre fram.

Ritningen vi tagit del av visar en butiksytta där det finns ett antal hyllplan och vi tror att det kan finnas risk för att det blir trångt när personer med behov av hjälpmedel besöker apoteket, särskilt under tider då det är mycket kunder i lokalen. Därför rekommenderar vi att man ser över detta när man planerar hur hyllorna ska placeras.

Gruppen tar även upp några synpunkter på sådant som Maxinge har hand om i rapporten, så som utökning av parkeringsplatser för de med särskilt tillstånd. Detta kan vara av intresse för Jomala apotek att påpeka för ledningen vid Maxinge.

Vi tackar för möjligheten att lämna våra synpunkter. Ta gärna kontakt med Funktionsrätt Åland vid frågor om tillgänglighet, vi finns här för fortsatt hjälp och rådgivning vid behov.

Mariehamn, 21 mars 2025

Karl Wahlman

Verksamhetsledare

Erika Elfsberg

Kommunikatör

Funktionsrätt Åland rf

Skarpansvägen 30, 22100 Mariehamn

+358 (0)18 22 360, info@handicampen.ax

www.handicampen.ax